

Til
Finansdepartementet

Dato
09.02.2015

Referanse
2015/77051

Fra
Rettsavdelingen, Personskatt
v/Ingrid Sørum

Kopi

Høringsvar - forslag om endringer i forskrift om foreldrebetaling i barnehager - innspill til Finansdepartementet

Skattedirektoratet viser til høringsbrev 1. desember 2014 og høringsnotat om forslag til endring i reglene om foreldrebetaling. Finansdepartementets har i e-post 16. januar 2015 bedt direktoratet avgi høringsuttalelse via departementet om forslaget til inntektsgrunnlag og praktiske sider ved en slik løsning.

Beregningsgrunnlaget som foreslås er summen av personinntekt etter skatteloven kapittel 12 og brutto kapitalinntekt. Inntektsbeløpene skal hentes fra selvangivelsen fra foregående inntektsår. Selvangivelsen produseres og kontrolleres i perioden mars-august året etter inntektsåret, dvs. noen måneder før barnehageåret starter.

1) Om treffsikkerhet

Kostnader til barnehage forfaller fortløpende i barnehageåret. Det reelle behovet for redusert foreldrebetaling er avhengig av foreldrenes økonomi på betalingstidspunktet. Søknad om redusert foreldrebetaling skal gjelde for et barnehageår av gangen, fra august år 1 til juni år 2. Etter forslaget vil redusert foreldrebetaling gjelde husholdninger/forsørgere med lav inntekt i kalenderåret før barnehageåret.

Inntekten i kalenderåret før barnehageåret er ikke nødvendigvis representativ for foreldrenes inntekt i det påfølgende barnehageåret. Inntekten vil endre seg for en eller begge foreldre eller ny samboer/ektefelle. Det er uklart i høringsnotatet om søknad om redusert foreldrebetaling kan bli avslått i barnehageåret i tilfeller der foreldrene med høy inntekt foregående kalenderår kan dokumentere at inntekten i barnehageåret er lav, f.eks. med nye lønsslipper, vedtak om dagpenger el.l. Foreldre med middels eller høy inntekt i barnehageåret har ikke samme behov for redusert foreldrebetaling selv om inntekten var lav foregående år.

Ved å bruke inntektsopplysninger som ikke er tilstrekkelig oppdatert i forhold til familiens inntekter og økonomi i barnehageåret, tilfaller ikke redusert foreldrebetaling dem som har et reelt behov for det. Når vedtak om redusert foreldrebetaling gis for hele barnehageåret vil vesentlig endring i husholdningens størrelse i løpet av perioden kunne medføre at redusert foreldrebetaling ikke treffer riktig målgruppe. Dette kan avhjelpes ved at vedtaket kan omgjøres i samsvar med endret behov.

2) Om inntektsgrunnlaget

Etter forslaget skal beregningsgrunnlaget bestå av personinntekt etter skatteloven kapittel 12 og brutto kapitalinntekt.

Personinntekt omfatter bl.a. arbeidsinntekt, pensjon i eller utenfor arbeidsforhold, føderåd, livrente i arbeidsforhold, sykepenger, arbeidsavklaringspenger, dagpenger, uføretrygd, beregnet personinntekt i enkeltpersonsforetak og arbeidsgodtgjørelse til deltaker i deltakerlignet selskap. Personinntekt er skattepliktig inntekt.

Visse inntekter knyttet til fysiske personer er ikke personinntekt etter § 12-2 og vil da ikke inngå i grunnlaget selv om de bidrar til betalingsevnen. Det vil være f.eks. barnpensjon for barn under 17 år, etterpensjon, visse utbetalinger fra kollektiv livrente i arbeidsforhold, barnetrygd, kontantstøtte og mottatt underholdsbidrag (barnebidrag og bidrag fra tidligere ektefelle).

Inntektsgrunnlaget skal videre omfatte brutto kapitalinntekter. Det må spesifiseres nærmere om det gjelder alle kapitalinntekter eller eventuelt hvilke inntektstyper. Kapitalinntekt i skattelovens forstand er fordel vunnet ved kapital utenfor virksomhet og består av likvide midler og ikke-likvide midler. Skattepliktige kapitalinntekter er bl.a. renteinntekter, aksjeutbytte, gevinst ved salg av eiendom og løsøre, leieinntekter, bruksrettigheter i kapital og vederlagsfri bruk av andres eiendeler.

Tilfeldig gevinst, herunder gevinst fra lotterier og konkurranser og funn av malm, mineraler, er ikke foreslått inkludert. Mottatt arv eller gave er heller ikke omtalt i forslaget som en del av inntektsgrunnlaget. Gevinster, arv og gaver kan øke betalingsevnen, men er ikke nødvendigvis likvide midler.

Ved å legge til grunn brutto kapitalinntekt tas det ikke hensyn til at foreldrene eventuelt har kapitalutgifter eller tap som gjør at inntekten gir liten betalingsevne. Direktoratet har ikke merknader til dette.

3) Selvangivelsen som dokumentasjon på samlet inntekt

Den forhåndsutfylte selvangivelsen for lønsmottakere og selvstendig næringsdrivende inneholder opplysninger som er innrapportert av tredjeparter, f.eks. arbeidsgiver, NAV, forsikringsselskaper, aksjeselskaper, verdipapirforetak, VPS og banker. Kun inntekt med relevans for ligningsbehandlingen tas inn i selvangivelsen, dvs. skattepliktig inntekt. Arbeidsinntekt, sykepenger, uføretrygd, etterlattepensjon, renteinntekter, aksjeutbytte vil normalt være forhåndsutfylt. Skattepliktige kapitalinntekter blir i stor grad innrapportert.

Har foreldrene skattepliktige inntekter som ikke er innrapportert, plikter de å beregne og fylle ut beløpet før selvangivelsen leveres. Det gjelder f.eks. utleieinntekt i regnskapslignet bolig, lønnsinntekt i utlandet, beregnet personinntekt i selvstendig næringsvirksomhet, renteinntekter fra privat utlån og renter fra formue i utlandet. Skatteetaten mottar til en viss grad opplysninger fra utenlandske skattemyndigheter om skattepliktige inntekter, men opplysningene mottas for sent til å kunne forhåndsutfylles i selvangivelsen. For utleieinntekter bolig fremkommer kun netto inntekten etter fradrag fra kostnader knyttet til boligen.

Visse kapitalinntekter er skattefrie, f.eks. utbetaling fra engangserstatning ifm. personskade eller tingskade, inntekt fra utleie av hybel i egen bolig og gevinst ved salg av egen bolig og innbo. Skattefrie inntekter blir ikke oppgitt av skattyter eller rapportert av tredjepart til skatteetaten.

Selvangivelsen vil dermed ikke gi et komplett bilde av inntektene hvis også skattefrie kapitalinntekter skal regnes med.

Skattyter må supplere med relevante inntektsopplysninger som mangler i selvangivelsen hvis den skal legges til grunn som dokumentasjon på samlet inntekt.

Slik direktoratet forstår det benytter NAV aktuelle og oppdaterte inntektsopplysninger ved beregning av barnebidrag, se Rundskriv Hovednr. 55 Nr. 2 - § 71 - § 4 i forskrift om fastsetjing og endring av fostringstilskot

<https://www.nav.no/rettskildene/Rundskriv/Hovednr.+55+Nr.+2+-+%C2%A7+71+-+%C2%A7+4+%28Inntekt%29+i+forskrift+om+fastsetjing+og+endring+av+fostringstilskot.148208.cms>

4) Om barnebidrag som del av inntektsgrunnlaget

Fordi barnebidrag og bidragsforskudd er skattefri inntekt for mottaker, jf. skatteloven § 5-43 første ledd bokstav h, skal det ikke føres i selvangivelsen. Barnebidrag er ofte basert på privat avtaler om fastsettelse og betaling. Skatteetaten får ikke opplysninger om barnebidrag, hverken fra foreldrene når barnebidraget betales direkte til mottaker eller fra NAV Innkreving når bidraget formidles gjennom NAV. Opplysninger om barnebidrag må saksbehandler eventuelt innhente fra foreldrene selv. I tilfeller partene har en privat bidragsavtale og den forelderen barnet ikke bor sammen med ikke bidrar regelmessig, antar direktoratet at det vil være vanskelig å ta hensyn til barnebidrag.

Direktoratet har ellers ingen kommentarer til om barnebidrag tas med som inntekt.

5) Inntektsgrunnlag basert på husholdningens inntekt eller forsørgernes inntekt

Etter forslaget skal selvangivelse for begge foreldre legges frem hvis forsørgernes inntekt er beregningsgrunnlag. Eventuelt skal selvangivelse til en forelder og dennes nye ektefelle/samboer legges frem der husholdningens inntekt er avgjørende.

Velges husholdningens inntekt som grunnlag vil endring i husholdningens størrelse i løpet av barnehageåret kunne medføre at redusert foreldrebetaling ikke treffer riktig målgruppe.

En skattyter har rett til å kreve innsyn i alle dokumenter som angår hans/hennes egen ligning, jf. ligningsloven § 3-4 nr 1. Skattyter kan også kreve innsyn i ektefellens selvangivelse som følge av gjensidig underholdsplikt etter ekteskapsloven § 39. Derimot har han ikke rett til innsyn i samboers selvangivelse og heller ikke selvangivelsen til tidligere ektefelle/samboer. Hvis barnets foreldre/foresatte i husstanden er samboere eller foreldrene er skilt og ikke bor sammen, forutsettes det i stor grad at partene frivillig legger frem sin selvangivelse.

Direktoratet har ellers ingen kommentarer til om inntektsgrunnlaget skal være husstandens inntekt eller forsørgernes inntekt.

6) Kommentar til forskriftstekst

Ved forsørgernes inntekt som inntektsgrunnlag

§ 3 nytt fjerde ledd skal lyde:

Kommunen skal ha ordning som kan tilby reduksjon i foreldrebetalingen.

Foreldrebetalingen skal for første barn i barnehage utgjøre maksimalt seks prosent av forsørgernes samlede kapital- og personinntekt etter skatteloven kapittel 12, og være begrenset oppad til maksimalgrensen for foreldrebetaling etter §1. For andre, tredje og flere barn settes foreldrebetalingen i tråd med bestemmelser om søskenmoderasjon, til henholdsvis 70 prosent og 50 prosent av foreldrebetalingen for første barn. Det søkes om reduksjon i foreldrebetalingen for ett barnehageår av gangen. Søknaden skal inneholde det siste årets selvangivelse.

Direktoratet mener forskriften er upresis når den ser ut til å henvide til skatteloven kapittel 12 i forbindelse med kapitalinntekter. Teksten bør splittes opp, f.eks. slik *...utgjøre maksimalt seks prosent av forsørgernes samlede kapitalinntekter og personinntekt etter skatteloven kapittel 12.* Hvilke kapitalinntekter som skal inngå bør fremgå av forskriften eller interne rutiner. Forskriften krever siste års selvangivelse som dokumentasjon, men den bør åpne for at det kan legges frem annen dokumentasjon ved vesentlige endringer i inntekt.

§ 3 nytt femte ledd skal lyde:

Inntekten til en ny ektefelle eller samboer skal inngå i kommunens fastsettelse av inntektsgrunnlaget etter fjerde ledd. Som samboere regnes to ugifte personer over 18 år som bor sammen, og som har bodd sammen i ekteskapslignende forhold i minst 12 av de siste 18 månedene, eller har felles barn.

Direktoratet antar at det er sivilstand/samboerskapets varighet/felles barn på søknadstidspunktet som avgjør om ny ektefelle/samboers inntekt skal regnes med. Ettersom det søkes for et barnehageår av gangen betyr vel det at senere endringer i sivilstand og fellesbarn mv. ikke endrer vedtaket. Bør det presiseres hva som skjer ved endringer i husstandens sammensetning?

Ved husholdningens inntekt som inntektsgrunnlag

§ 3 nytt fjerde ledd skal lyde:

Kommunen skal ha ordning som kan tilby reduksjon i foreldrebetalingen.

Foreldrebetalingen skal for første barn i barnehage utgjøre maksimalt seks prosent av husholdningens samlede kapital- og personinntekt etter skatteloven kapittel.12, og være begrenset oppad til maksimalgrensen for foreldrebetaling etter § 1. Barnebidrag skal inngå i inntekstberegningen. For andre, tredje og flere barn settes foreldrebetalingen i tråd med bestemmelser om søskenmoderasjon, til henholdsvis 70 prosent og 50 prosent av foreldrebetalingen for første barn. Det søkes om reduksjon i foreldrebetalingen for ett barnehageår av gangen. Søknaden skal inneholde det siste årets selvangivelse.

Forskriften er upresis når den ser ut til å henvide til skatteloven kapittel 12 i forbindelse med kapitalinntekter. Teksten bør splittes opp.

... utgjøre maksimalt seks prosent av husholdningens samlede kapitalinntekter og personinntekt etter skatteloven kapittel 12.

Hvilke kapitalinntekter som skal inngå eller ikke inngå bør fremgå av forskriften eller interne rutiner. Forskriften krever siste års selvangivelse som dokumentasjon, men den bør åpne for at det kan legges frem annen dokumentasjon ved vesentlige endringer i inntekt.

§ 3 nytt femte ledd skal lyde:

Som en husholdning etter fjerde ledd regnes ektefeller, registrerte partnere og samboere. Som samboere regnes to ugifte personer over 18 år som bor sammen, og som har bodd sammen i et ekteskapslignende forhold i minst 12 av de siste 18 månedene, eller har felles barn. Bor et barn fast hos begge foreldrene, skal foreldrebetalingen beregnes ut fra inntekten til den forelderen som har samme folkeregisteradresse som barnet.

Direktoratet antar at det er sivilstand/samboerskapets varighet/felles barn på søknadstidspunktet som avgjør om ny ektefelle/samboers inntekt skal regnes med. Ettersom det søkes for et barnehageår av gangen betyr vel det at senere endringer i sivilstand og fellesbarn mv. ikke endrer vedtaket. Bør det presiseres hva som skjer ved endringer i husstandens sammensetning?